

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Kossovics †; budapesti napló: Széchenyi István gr. legújabb munkájának rövid ismertetése, a pesti Josephinum alapköve letétele, az ágostaiak gymn. próbatételei, őrintézet alapítása Pesten, az ügyvéd kar gyűlése, játékszini krónika, műkiállítás; sületi közgyűlés; népnevelési ügy; esztergami hírek; illyr honfitársaink magyarodása; igazolás és gazdasági hírek Tornamegyéből; egyházi gyűlés Abaujban; 'sa't.) Spanyolország (angol áruk miatt zavargás Barcelonában; a' spanyol-francia határvillongás; 'sa't.) Anglia (President gőzöst csak-ugyan elveszettek hírlik; a' zsidók ügye a' felsőházban megbukott; O'Connell élénkül izgat; 'sa't.) Franciaország (hadi gőzök szaporítottatása; mesekelet elosztásáról; Abdelkader elmés nyilatkozata; elegy; 'sa't.) Lengyelország (fogdozás; 'sa't.) Külföldi elegy. Pénzkelet. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. Fels. motesiczi és kesselőköi Motesiczky Pál magyar kir. udv. kancelláriai titoknokot es. kir. kamarásá; Kovács Pált a' tanulmányi biztossá 's a' középponti könyvvizsgáló - testület ülnökévé 's Erdélyben a' károlyváriszékeskáptalanban énekes kanonokká Veszprémy Pál ugyanottani örkanonokot; Gerliczy Henrik b. fümei kormányzék első ülnöké, Szentléanyi József temesi kamrai igazgatósági jegyzőt végre ugyanottani ülnökké kegy. kinevezni méltóztatott.

Kossovics Károly t. ns. megyei bírós. 's a' m. nemz. tudom. Akadémia törvényosztályi rendes tag. fáradhatlan munkássága életének néhány napos idegláz jun. 19kén véget vetett a' férfikor legdisztlőbb szakában. A' megválasztatása előtt pályakoszorus író, nagy emberbarát 's rendületlen elvű hazafi korán hunyt el mind Nyitra megyére mind a' nemz. Akadémia nézve. Áldásban örököl meg emlékezete sok ns. kebelben. Továbbá Kövesdy Ferencz pol. alapítvány- igazgatósági ügyvéd 's t. ns. megye bírós. f. évi jun. 23kán tudószélhűdésben szenvedült jobb létre hoszszas 's munkás hivatalnok pályá után életének 72 évében. Béke hamvaiknak!

A' nm. m. kir. udv. Kamra a' jablunkai es. kir. vám- és 30ad-hivatalnál megürült szedő-tisztásra Schabatká Vincze feketevízi vámszedőt, 's a' gölnitz kir. bányamesteri 's bányatörvényszéki helyetteség hivatalára Bernolák Károly iglói bányamesteri 's bányatörvényszéki helyettes alkalmazá. Szabó Márton ó-sztapári (apatini kam. urodalmi) ispán 's Soltész Ant. szlatinai kir. sóbányaigazgató meghaláloztak.

Budapesti napló. Rendkívüli tüneményre sietünk Olvasóinkat figyelmeztetni, melly irodalmunk egén tegnapelőtt reggel jelent meg, hajnal derítve politikai létünkre 's fénylő lángbűtökkel mutatva ki azon egyetlen ösvényt, mellyen boldogító célhoz juthatunk 's mellyhez annyi díszes át életben maradt nemzetünknek szükségké el kell jutnia, ha e' díszes nevezetre érdemes ohajt lenni, 's nem akar „élő szobor“ gyanánt kimondhatlan kinok közt a' halál fagyaló karjaiban csak azért létezni, hogy gyászos élete fájdalmat napról napra növekedő súllyal érezze. Neve e' tüneménynek: „A' kelet népe 1841,“ 's szerzője a' „Hitel“ 's „Világ“ szövétnekével bennünket életre, a' szó legnemesb értelmében életre riasztott Széchenyi István gr., kinek tiszta érzelmei 's munkái oly ismértetesek, hogy magasztalásuk csekély erőnk magosan haladja meg, miért is csupán röviden legyen szabad e' munka tartalmának alapeszméit érintenünk, hogy Olvasóink addig is némi csekély előismérettel bírassanak róla, miglen hazánk távolabb részeibe is eljutandhat. A' tartalom elősorozását ne várja tőlünk senki, mert lapokat kellene betöltenünk, ha mind azt érinteni akarnók, mit e' munka életkérdésinkből magában foglal. Bevezetésül rövid 's mégis kimerítő értelmes vázlatban hazánk azon korszákkal ismértedünk meg, mellyben érdemes honfitársink nagyobb része így sohajta: „Nem segíthetek a' haza baján!“ 's komoly közönyösséggel töltöték meg pipáját, hogy „nagyszerű bánatát“ tova füstöltesse. Gyászos idők voltak azok, 's szerencséseknak tarthatjuk magunkat mi fiatalabbak, hogy azokat csak hallomásból ismerjük. E' szomorú tespedés után némi mozgalmat látunk bekövetkezni: a' haza nemtője, engedve a' hatályos fűlszólatának, százados álmát szeméiről eltávolítja, 's fényökkel világot derít hazánk borús egére, 's a' tespedő léget hatalmas szárnyacsattogással életre ostorozza. A' reményteljes ébredés ez új korszaka minden várakozást meghaladt. A' nemzetiség életfája alig kezdde zöldelni 's már is gyümölcsökkel látók azt terhelve, anélkül, hogy virágzását észrevettük volna. 'S a' mennyire örvendhetni e' villámgyors kifejlődésnek, annyira félelmes aggály lepheti el a' valódi honfiak keblét, hogy bár mindenki türelmesen várná be a' gyümölcsök tökéletes megérését, 's bár senki ne rázna le botor kezekkel azokat idő előtt! 's bár számos oly férfi találkoznék, ki a' gyermekelméjüket hatalmas szóval tartóztatná vissza e' fának erőszakos megrázásától, mi a' szép gyümölcsöket haszonvehetlenekké fogná tenni! A' kérdéses munka elolvasása után ezen képet láttuk szeméink előtt feltűnni, 's ha ez nem eléggé tisztán tükrözé lelkünk elibe a' tartalomdus könyv alapeszméjét, úgy örömet ismértjük meg, hogy a' tárgy nagyszerű fontosságával csekély itélő tehetségünk nem mérközhetett. A' történetadatit elővényeket hazánk azon állapotja ismértetése követi, melly az 1839iki országgyűlés után reánk viradt, 's egyszersmind megrendítő rajzát olvassuk a' valódi tiszta hazafiai kebel érzésinek, mellyben a' hon minden, 's minden egyéb semmi! melly a' legkedvesb érdekét is örömmel áldozza föl a' haza bármilyen legcsekélyebb kívánatának, 's a' közbizalom legillatosb virágát, a' népszerűséget, is fontolgatás nélkül tépi el, mihelyt azt benső meggyőződése szerint a' haza boldogsága valóban kívánja. A' ns gróf e' szempontot sajátjának mondja, 's azért az igazságot jelen elméművében is leplezetlen őszinteséggel állítja a' közönség elibe, csak hazája boldogságát féltve, 's egyedül csak ezt ohajtvá. Okokkal támogatva tünteti szem elé azon balfogásokat, mikre hamarkodás vagy fölületes tárgyisméret vezérli azokat, kik a' közvélemény intézésit magokra vállalják, legszentebb célra bár, de veszélyes 's nem

helyeselhető eszközökkel. Élénk színével a' megható igazságnak látjuk füstve azon gyászos következményeket, mik a' hazát érni fognák, ha napidivat szerint némelly föllengős 's soha nem létesíthető pusztá elméleti vágyak 's eszmék a' nemzet nagyobb részének keblében állandó viszhangra találnának, mert alkotványos szabadság paizsa alatt élő nemzet csak alkotványos törvényszerűton haladhat tökély felé, 's csak ezen orvosolhatja meg sérveit, mellyek oly régiek, hogy orvosi alapszabályok szerint is csak békétüressel 's lassan szabad azokat gyógyítani, minden „heroicumok“ nélkül, mellyek a' bajt legfőlebb is csak pillanatra orvosolhatnák, hogy aztán ismét, még pedig gyógyíthatatlanul, rontson ki! — E' rövid vázlatban iparkodtunk kimutatni azon alapeszmét, melly ezen nagyérdékű könyvet szülé; 's melly annak vezérfonalul szolgál 's mind azoknak élénk figyelmébe ajánljuk azt, kik valódi politikai helyzetünket megismerni kívánják, 's hazánk valódi boldogságát őszintén szívükön viselik. Ára a' 24¹/₂ ivynin Srétü munkának 3 fr. 20 kr. pgöben. ~~z~~ Pestváros „Josephinum“ név alatt, mint lapjainkban már említve volt, árvaházat állítand föl, mellynek alapkövét f. hó 19kén kegyeskedék letenni nádornék ő cs. kir. fhsége, Mailáth György országbíró, Eötvös Ignác b. tárnok, Teieki József gr. koronaőr, Mednyánszky Aloiz kamrai másod-elnök ő exc. 's egyéb főhivatalnokok jelenléteben. Az egész ünnepély fontosságához illő díszes vizsgálatok jun. 26kán veszik kezdetüket 's jul. 4kén fejeztetnek be. Jun. 29kén regg. 11 órakor a' magyar nyelvgyakorló iskola növendékei tartandják Taubner Károly igazgatása alatt másodévi örömmünepöket, mellyre különösen figyelmeztetjük budapesti Olvasóinkat. — Focht Károly pécsi hazánkfia, ki már több igen jeles zenéző órát 's szekrényt készíte, f. hó 15kén Bécsből Angliába utazott, egy általa készített óriási zenézőmű föllállítására végett Cornwall lord jószágin Liverpool mellett, ki e' remekműért 30ezer pgőforintot fizete. Hogy Anglia, a' találmányok dús országa, ebben magyar művészre szorult, annak méltán örvendhetünk, miután ez előtt szokás vala rólunk azt hiesztelgetni, hogy hazánkban a' művészet csak tyukketrecz- 's tormareszelő-készítésből áll. Sok szerencsét 's érdemlett jutalmat a' derék művészek! — Pólya tr őrintézetet alapít, melly jövő tavaszkor már tökéletesen alkalmas leend a' szerencsétlen örültek ápolására. — A' budapesti ügyvédi kar f. hó 19 's 24kén ülést tartván, némelly viszonyai iránt ezentul rendszeren fog tanácskozni, 's ez okkal több tagu választmányt nevezte ki 's jegyzőkül Csanády Ferenczet 's Tóth Lőrinczet választá meg. Az ülés mindenkör nyilvános leend; szavazattal azonban csak a' választmányi tagok birandnak. Részletes hivatalos tudósítást még nem bocsáta közre e' testület, 's azért ezuttal a' vállalat minden további fejtegetését mellőzzük. — Néhány nap előtt éji 11 óra felé a' Sándor utcában egy szállására térő ifjat hét rabló támadott meg, halállal fenyegetvén őt, 's az emelkedett dorongok már majd majd lesújták az ifjut, midőn szerencsére a' 2 pisztoly vendégfogadóbul embercsoport érkezett, melly a' gaz cimborákat tova riasztá. — Tegnapelőtt, mint M. Theresia koronázatási százados ünnepélye előestéjén, a' Tigris vendégfogadása nagy estélyt adott 20 pgőkr. bemenetdj mellett. — A' pesti növendékpapság magyar iskolájának munkálatai legújabb kötete e' napokban jelent meg, 's szépen tanusítja a' jeles hazafi sarjadék buzgalmát, melly minden oldalról legillóbb méltánlatra érdemes. — A' Duna budai partja mellett is hideg fürdőt nyitottak mult kedden, melly abban különbözik a' pestiektől, hogy valamivel drágább árszabásu. — Hitélesen tudjuk, miszerint nem rég egy katona hajóbidunkról fényes nappal a' Dunába ugrott; a' hid lepeve volt emberekkel, 's még sem találkozt, ki a' szerencsétlent kiszabadította volna! Vagy talán azt gondolák, hogy „volenti non fit injuria?“ Ha igen, úgy igen rosszul gondolák azt, mert ki saját élete ellen törekszik, annak elméje beteg, 's zsbetegek iránt pedig mindenkor szánakozással tartozunk viseltetni. Csak egy kis dunaparti rendőség vagy mentőkészület kellene, 's azon szegény katona még most is szolgálhatná hazáját. — Nemzeti színpadunkon f. hó 18kán „Kean“ színj. 5. felv. adaték; 19kén először bérszűnettel „Alvajáró“, dalj. 1 felv. Bellinitől, Deáky fordítása szerint; e' daljáték zenéje oly kellemes, hogy a' közönség tetszésire méltán számíthat; de a' czimszerep tökéletesen avatott énekesnőt kíván, 's így Lang Paulina nem nyerhete oly tetszést, minőt neki a' művészet érdekében őszintén kívánunk; hangja több helyen sem mértékre, sem tisztaságra, sem erőre nézve nem egyezett meg az igen derekasan működött zenészkarral, mi azt mutatja, hogy illy nehéz szerepek éneklésire vagy nem alkalmas, vagy csak hoszszasb tanulás után leendhet azzá, 's azért igen tanácsos az új daljátékokat csak tökéletes betanulás után hozni színpadra; Jób 's Éder Luiza legméltányosb dicséretet érdemlenek, valamint Konti 's a' karkok is kitünőleg működtek; 20kán „Mibán családja“, dráma 4 felv., Szigligetitől; 21kén „Amerikai“, vigj. 4 felv.; 22kén Laborfalvi Róza jutalmul bérszűnettel „Egy pohár víz“, vigj. 5 felv., nézők ismét nagy számmal, ámbar e' színű maj. 10ike óta majd minden héten adatott, 23kán „Capriciosa“ vigj. 3 felv.; 24kén „Alvajáró“, dalj. 2 felv.; jövő hó elején Szerdahelyi jutalmul „Porticii néma“ dalj. rendkívüli pompával jutand színpadunkra. A' mű-

vészeti egyesület mult hétfőn nyitá meg műkiállítását, melly naponkint nagy-számú műbarát által látogattatik. N. I.

Az erdélyi 10. éves hangművész Filtsch Károly által f. e. jun. 11kén a' pesti jótékony nőegyesület számára adott hangverseny 322 ftot 30 krt hozott ezüstben, melly összes bevételből a' 49 ftra 's 50 kra menő költségek levonása után, 272 ft 40 x. ezüstben tiszta hasznul az egyesület pénztárába folyt. Mellyért a' nemesleblű fiatal művésznek a' nevezett egyesület ezennel hálát mond. Karlovszky Zsigmond.

(Énekiskolai nyilvános vizsgálat.) A' pestbudai hangszegyesület igazgatása alatti énekiskola növendékeinek 2dik félévi nyilvános vizsgálatát f. e. jul. 1jén reg. 8 órakor tartatik Pesten a' városi kisebb redutteremben, hangszegyesületi elnök Festetics Leo gr. előlülése alatt, mellyre a' nevezett intézet t. cz. részvényesei, gyámolói 's baráti tisztelettel meghívattak. A' vizsgálat tárgyai: zene-és ének-elmélet, gyakorlatok, magány-és több hangu dalok, karénekek, Hajdu C — miséje, Engeszer prof. miséje magyar t e x t u s s a l megkísértésül, itt legelőször előadva. Berekesztésül: jutalomosztás a' jelesb növendékek számára. — Mátray Gábor s. k. titoknok.

A' budai egyházkerületi gyűlésen mult hónapban több üdvös indítvány közt határozattá lett az is, hogy f. évi majus 27étől fogva, az utolsó országgyűlés törvényének hódolólag, a' kiadandó bizonyítványok mind magyarul, az anyakönyvek pedig mind azon plébániákban is, hol eddig még magyar egyházi beszédek nem tartathattak, jövő év első napjától fogva nemzeti nyelvünkön irassanak. Végre *Czetner Jakab* kiszolgált józsefvárosi lelkész ur, sorsosai iránt viseltető szeretetének legtündöklőbb bizonyítványát adandó, a' kerületi tagok koszorujában megjelent, és szabadságot kért végrendeletét fölolvashatni, mellyben hittani, erkölcsi és gazdasági munkákból álló tetemes könyvtárát, és 24 ezer forintot kivül minden vagyonát és értékit akkép ajándékozta a' budai kerületnek, hogy a' megmaradandó tőke kamatai különféle literari munkák megszerzésére és egy szabadon választandó könyvtárnok fizetésére fordíttassanak; őszinte hála-nyilatkozatok vegyültek a' sokszoros éljen kiáltások közé. Egyh. Tud. —

(A' m. gazd. egyesület ezidei nyári nagy gyűlésének eredményei. Folytatás.) XIII. Olvastatt a' földészeti 's földmívelési szakosztály jelentése azon kérdések megfejtését illetőleg, mellyek f. évi martiusi nagygyűlésen tűzettek ki. Ennek folytatában köv. határozattak: a) A' magyar természettudományi társulat barátságos bizodalommal fel fog szőlítatni az iránt: lenne szives a' repcepusztító robarok (insectumok) természetét közelebb kiismerni, 's az egyesület felőle azzal együtt értesíteni: milly irtószerek használhatnának ellenök sikerrel? b) A' fiók-egyesületek pedig az iránt fognak felszólítatni, hogy az eddigelé javasolt 's inntentul javaslandó szerekkel a' repcepusztító robarok kiirtásul próbákat tegyenek, 's ezek eredményit az egyesülettel tudatni sziveskedjenek. c) A' francia természettudósok által kiadott e' tárgy munkák szereztesse meg 's ezek a' körülményekhez képest magyar fordításban, vagy kivonatban tétessenek közzé. d) A' rétöntözést illetőleg, szaktérfiakból küldöttség fog megbízatni, hogy a' rétöntözésnek hazánkban akadályit kipuhatolván, javaslatot terjeszzen az egyesület elibe: mi módon lehetne azokat törvény által elhárítani, egyszersmind pedig a' rétöntözést tetteg is előmozdítani. e) A' haza minden rendű és vidékü lakosi felszólítatnak: hogy a' hol gypsz-bánya fődözetnek föl, azt az egyesületnek tudomásul bejelenteni ne sajnálják. f) Az időre megfejtésül köv. jutalomkérdés állapított meg: „*Milly körülmények közt hasznosabb Magyarországnban a' haszonbér a' tulajdon kezelésnél? 's mellyik haszonbéri rendszer volna honi viszonyjink között legezészerűbb?*“ Jutalom 100 arany. Beküldés idejének határnapja jövő 1842ik évi junius 5ike. A' feltételek következők: 1) Csak általános (és nem viszonyos) értékű pályairat nyerheti el a' jutalmat, 's ha olyan egy sem érkeznék, a' jutalomkérdés ujdonan ki fog tüzetni. 2) Csak magyar nyelven irt pályamunkák fogadtatnak el. 3) A' beküldendő pályairatok névtelenül, idegen kézzel tisztázva, lapozva, bekötve 's jelmonddal ellátva küldessenek — egy ugyanazon jelmondatot viselő 's pecsét alatt a' szerző nevét rejtő levélke kíséretében. 4) Az idején érkezendő pályairatok az egyesület titoknoki hivatalába utasíttassanak. 5) A' kitűzött határnapon tul semmi szín alatt sem fogadtatnak el pályairatok. 6) Ki nevét vagy pályamunkáját az ítélet kihirdetése előtt bármikép elárulja, a' jutalomtól, habár munkája legjobb volna is, elesik, 's ez az utána legjobbnak fog odaitéltetni. XIV. A' műtani szakosztály szinte a' martiusi nagygyűlés által kitűzött ezen szak körébe tartozó kérdésekre felelőleg, a' honi gyárakból azóta érkezett több czukor-küldeményt mutata be, a' cséplő-gépekről akkorra ígervén kimerítő jelentést, midőn azokról több adatot fog birni, mellyek közléseül ezennel is minden hazafi kéreleg szőlítat fel. Bemutata továbbá több gazdasági műszer-mintát, mellyek az egyesület e' tárgyú gyűjteményének öregbítéseül küldettek be; végül ajánlá: tétetnek az egyesület részéről sikeres lépés az iránt, hogy honi gazdáink czélszerű 's jól készített gazdasági műszerekhez minél olesőbb áron juthatnának, melly végre a' jelentő szakosztály előleg gondoskodva küldöttséget is bizott meg. Ezek folytatában: a) Köszönetet szavazott az egyesület Forgách Antal grófnak, és Sibrik Bálint tb. urnak azon szives figyelmökért, melly szerint gyáraikból czukormutatványokat küldének; azon t. cz. hazafiaknak válaszuk pedig, kik e' részben gyári körülményeiknél fogva az egyesület ebbeli kívánatát nem teljesíthették, tudomásul vétették. b) Köszönettel fogadá az egyesület Móth Endre tb. 's r. tag ur czukorrépa-mag 's lóbab-vető mintáit, valamint Palm Ferdinánd tótmegyeri erőművész több rendbeli mintaküldeményt, mellyel az egyesületnek kedveskedék, u. m. különféle ekéit, rétgyaluját, szénagyűjtőt és vontatót, 's a' t. c) Helyeseltetvén a' műtani szakosztály előgondoskodása a' czélszerű 's olesó gazdasági műszerek terjesztéseül, elfogadá azon javaslatát is, melly szerint egy értelmes erőművész által saját felügyelése alatt mind azon gazdasági műszerekből, mellyek kitünő hasznuk

és olesóságunknál fogvást ajánlatosak, több példányt fog időről időre készíttetni, 's azokat, miután megvizsgáltattak, szabott áron el fogja adatni. E' végre tehát a' budapesti erőművészek felszólítatnak: nyilatkoztassák ki az egyesület titoknoki hivatalánál írásban, miféle gazdasági erőműveket, szerszámokat 's mintákat (értvén jól és erősen készítve) milly áron volnának képesek előállítani, hogy a' legkedvezőbb feltételek ajánlójával az egyesület annak idején szerződhessek. Addig is ajánlja az egyesület honi gazdáinknak Palm Ferdinánd tótmegyeri erőművészt, ki köv. árjegyzék szerint készíti műszereit, jelesen: egy Zugmayerféle ekét talyigával együtt 20 p. for. 's 15 krért, talyiga nélkül 17 p. ftért; irtóékét 9 kapával 14 fr. 52 kr. pengőlen; skótboronát 15 p. for. 's 10 kért; töltögetőt 2 ekevassal talyiga 's kisafával 19 p. ftért; ezékla (répa)-cultivator 20 p. ftért; amerikai szóna-gereblyét 20 p. ftért; szénavontatót 22 p. ftért; rétgyalut 15 p. ftért. A' munka tartósságáért ajánlkozó műszerész kezeskedik. A' készitendő eszközök a' fentebbi áron, egyszersmind esinosan zöldre festve állíttatnak elő. Mintáit ezen elsorolt gazdasági műszereknek az egyesület' titoknoki hivatalában akármikor megtekintetheti; megrendeléseket Pesten alulirt egyesületi titoknok, mint ajánlkozóan az egyesület jóváhagyása mellett különösen megbízottja, Tót-Megyeren pedig maga az erőművész fogad el, ki egyszersmind jutalmas árért a' készitendő műszerek szállítását is elvállalja. XIV. Olvastatt a' selyemtenyésztési 's eperfamivelési szakosztály jelentése, mellynek következtében Mészáros Lázár kir. huszár-örnagy urnak, ki az egyesületnek több selyemtenyésztési, olasz nyelven megjelent, munkával 's azok közül egyik magyar fordításának kéziratával is kedveskedett, köszönet szavaztaték. XVI. Hálás örömmel értesült az egyesület, mikép az idei állatmutatást főhg-nádor ö. cs. kir. fensége (esős időnk daczára) szinte kegyeskedék megszemlélni 's az egyesületet magas tetszése kinyilatkoztatásával őszinte igyekezeteinek folytatására serkenteni. Ezek folytatában köszönetet szavazott az egyesület főhg Károly ö. cs. kir. fenségének kegyességeért, továbbad Batthyány Fülöp hg, Daun Miksa gr., Hunyady József gr., Károlyi György és Lajos grófok, és a' somogyi birkatenyésztő társaság szivességökért, miszerint az állatmutatást juhászaikból küldött igen jeles birka-példányokkal méltóztattak diszesitást. XVII. Az idei állatmutatáson megjelent paraszt kancza-csikók közül köv. nyertek jutalmat, névszerint Szondi Sámuel (kaszági somogy-megyei lakos) 3 éves sárga kanczája 60 p. ftot, Wimmer György (némedi tolna-megyei lakos) 3. e. pej kanczája 50 p. ftot, Berta Ferencz (göllei somogy-megyei lakos) 3. e. pej kanczája 40 p. ftot, Bodó Ferencz (göllei) 's Csima István (gyalai szinte somogy-megyei) 3 éves pej kanczáik tiz-tiz ftot, Szüle András (göllei) 3. e. szürke kanczája 10 p. ftot, Szabó András (mező-tárkányi heves megyei lakos) 3. e. pej kancz. és 2. e. pej kancz. külön 5 p. ftot, Sipos Mihály (m. attádi somogy-megyei lakos) 2. e. szürke kanczája 40 p. ftot, Német István (mányi fejmegyei lakos) 2. e. pej kanczája 20 p. ftot. Nagy Albert (m. tárkányi-lakos) 3. e. és öreg Cseh János két éves pej kanczái együtt véve szinte 5 p. ftot. (Vége köv.)

A' magyar borismertető egyesület jun. 4ik 's 9kén tartotta közgyűlését, mellyben Appiano József árus ur előterjeszté, miszerint e' folyó 1840/dik évben fejr borból 40,457 palaczk, veres borból 7,880 palaczk, csemege 2,628 palaczk, összesen tehát 50,965 palaczk kelt el. — A' második 3 éves időszak utolsó évébe lépven most az Egyesület, egy pillanatot vetett a' közgyűlés a' multra, 's az egyesület fenállásának 5 évi tapasztalásából tényleg mondhatja: miképen tökéletes asztali 's csemegeborokat, jó, sőt drága áron is el lehetne adni; némelly egészen ismértetlen borokat ez egyesület ismértetett meg a' közönséggel, sőt magával a' természetvel is; általa győződünk meg, hogy hazánkban legnagyobb részben a' pinceisméretek igen csekélyek; 's végre az egyesület több hasonló magányintézet létesülését eszközlé. — Midőn tehát azt hívé e' közgyűlés, hogy az egyesület kitűzött czéljának lehetségig már megfelelt: más részről nem titkolható el magától, hogy ha az mostani alakjában továbbá is folytattatnék, könnyen kereskedési alapokra szerkesztett egyesületek 's magány-vállalatok gátjaul nézethetnék, azért határozottatott: hogy a' sept. 1jén okvetetlenül tartandó közgyűlésen, mellyen megjelenni minden részes tag ezennel különösen megkéretik, az egyesületnek, a' hátralevő egy év leforgása utáni feloszlátása javaslatkép terjesztessék elő. Midőn tehát az egyesület mostani állását elhagyni készül, hiszi 's reményli, hogy 6 évi tapasztalásit és közléseit használva, magányosak 's kereskedési kevésb személyű, társulatok, e' tárgyat már nem ismértetési formában, hanem kereskedés végett, folytatni fogják. Végre a' részvényeikkel tartozók, tartozásaiknak az egyesületi közpénztárba befizetésére felszólítatnak.

(Pár szó a' Jelenkor 43d. számában megjelent „népnevelés“ című cikkre.) Hogy népnevelésről a' hozzáértők minél többet 's minél jobban írjanak, korunk legsürgetőbb szükségéhez tartozik, mert ha valamiben, úgy a' népnevelés dolgában igazán hátra vagyunk. Tekintsetek a' falusi iskolákba, 's majd mindenütt látni fogjátok: 1) hogy ninesenek czélszerű iskolai épületek 's hol vannak is, évekig állnak szükséges kijavítás 's tisztogatás nélkül; az iskola közepén ásító gödrök, kitéredezett vagy mosatlan ablakok, megbarnult, sőt megtarkult falak, 's a' bedőlt kályha romjai legalább ezt bizonyítják. Látni fogjátok 2) valódi torzképét a' jó nevelőnek, a' mult század vaskalapos rokantját, a' nagy tekintetű mestert Orbiliusként plagával (ferulával) kezében, magasra vont szemöldökkel, nagy auctoritással trónizálni boldog emlékü karzékében, 's rekedésig mondatni tanítványival a' „Jókor kelj fel“ „istent féljed“ et. Tapasztalandjátok 3) hogy a' buzgó lelkész minden igyekezete mellett sem mehet rá, hogy a' tanítványok rendszeren járjanak iskolába, mert a' gazdálkodó szülék hol egyszer hol másszor gyakran hét számra is otthon tartják használható gyermekeiket, 's a' lelkész intésit dorgálásit csak nevetik, tudván, hogy ebben áll minden ereje. És látni fogtok még 4edszer 's a' t. 's a' t. számtalan hiányt, bajt, mellyek orvosló kezekre várnak, de mellyeken segíteni kevésnek van komoly szándéka. Ezekre nézve tehát mindenek előtt kiál-

tó szóra van szükség, csipőse és hatalmasra, sziveket rázóra, veséig hatóra, minő volt Keresztelő Jánosé a' pusztában 's el fog közelgetni, ha lassan is, az isten országa. Ezért mondám hogy népnevelésről írni, beszélni, kiáltani épen most legszükségesebb. 'S nem tréfálok, midőn azt is mondom, hogy S. ur kiáltószava, melyet a' Jelenkor 43d. számában hallatott 's melyet az iskolára felügyelésben hanyag lelkészek ellen is intéz, nálam keblem mélyiből eredő viszhangra is talált; annyival inkább, mert ugyanazon szózatban egyszerűsággal méltányoltatni látom korán elhunyt derék lelkész Dorka Illés ur érdemeit, 's a' kisujszállási előjáróság buzgó törekvését. 'S ez által különösen érdekeltetem, mint ki néhány nap óta épen e' gyülekezetről lelkészkedem. Az ugyan kissé kellemetlenül hangzik, mit S. ur hallomás után állít, hogy Dorka ur halála óta iskolánk csökkenő félben van, mert ugymond azóta nincs ki a' lankadó tanítóba erőt öntsön, nincs ki a' pórnépet emberi kötelességire határozottan figyelmeztesse. De e' visszhang daczára is kérem S. urat: írjon többször is iskolánkról, jól, rosszul, a' mint érdemli, csak mindig igazán. Magam is szándékozom időnkint legnagyobb lélekisméretességgel tudósítani a' hazát iskolánk mibenlétéről, mit hiszem a' szerkesztőség szívesen elfogad. Most előleg legyen elég csak annyit mondanom, hogy Dorka ur halála óta korán sem áll iskolánk gyengébb lábán, mint S. ur hallomás után kürtöli. Azon idő alatt sem volt ez szoros felügyelés nélkül, mely a' tisztelt lelkész ur elköl-tözése óta eddig eltelt, — 's ha rendes lelkészek nem voltak is, a' helybeli egyházi gyűlés tagjai — kik mindnyájan buzgó előmozdítóji az iskola ügyének — megtették a' mit kelle 's lehet. Igaz, hogy hatszáz tanulókn most nincs, mint a' hajdani bő világban, de ha ez süllyedés, ugy ennek alapja bármilyen ok miatt még Dorka ur életében vettett meg, — mert az is igaz ám, hogy a' tisztelt férfi halála óta (+ 1840: febr. 27kén) a' tanulók száma nemesak nem csökkent, hanem még inkább növekedett, mint ez megtetszik abból, hogy 1839d. év tavaszán 312en állották ki a' közvizsgálatot, most pedig 350nél több gyakorolom — hogy tanítóink sokkal több lélekerővel 's buzgósággal bírnak, sokkal többet hajtának a' becsületre, mint sem egy könnyen lankadni tudnának, 's a' ki nem ilyen volna, ki csak szünteleni nógatás 's ösztönzés következtében végezné, ugy a' hogy, hivatalát, azzal részemről, ha rajtam állna, tisztint úgy tennék, mint a' Megváltó a' pénzváltókkal. — Isten velünk! Nagy-kisujszálláson nyárelő 10kén 1841. Fördös Lajos m. k. lelkész.

♂ Esztergombul néhány örvendés hírral kedveskedhetünk édes hazánkfiainak, t. i. a' főszékesegyház serényen épül, egy- és nagyszerűség bélyegzendő azt, négy száz munkásnál több sűrű körülte naponkint. — Föls. urunk kegyelmesen helybenhagyni méltóztatott az érsekünk által tervezett hajóhidat, mely is jövő évben a' kereskedés nagy hasznára 's az egész közönség kényelmére meg fog nyitlani. — Káptalanunk a' sz. Tamáson 's így mintegy városunk derekán buzgólvó hévzivtavát boltozat alá rendelt szorítottatni, mely fölé furdőház és vendéglő emeltetik. Ásványos vizeink meleg és keserűek; jó levegőnk, regényes hegyi vidékünk kétségtelenül helyre ütök a' régente híres esztergomi furdők nevét, 's így örömeinkre be fog teljesülni a' költőnek hgyprímásunk ünnepélyes székébe iktatásakor zengett e' jóslata: „Esztergomnak lesz: temploma, hídja, neve!”

(Hivatalbuzgóság 's illyr atyánkfiai magyarodása.) A' pécsi megye nagylelkű püspöke nagykeri Sczitovszky János ur pünköszt ünnepein Pécsen 's Kéménden végezvén a' bérmlást, Mohácsos is több mint 900 főre menő kisdedit részesített e' szentségben, mely alkalommal az isteni szolgálatnál tisztelkedő 's Mohácsos szállászó Schwartzberg hg n. dzsídás ezred felszázada legénységét fejenkint egy, az altiszteket pedig 3 ezüst huszással, a' polg. egyenruhásokat pedig akó borral megajándékozni szives volt. Egyébiránt illyr atyánkfianak korszellemi haladásáról ezt írhatom: Épen Eszéken keresztül utaztamkor tarták ns Verőczemegye Rdei közgyűléseket. Magam is a' meglehetősen számmal telt terembe léptem kandságból: vajjon az 1840d. 6ikt. cz. üdvös határozata itt a' különben latin nyelven folytatni szokott tanácskozásokat nem változtatja énéha magyarrá? — A' Halljuk! Halljuk! szót gyakran hallám örömemre zengeni, e' mellett a' magyarul irt folyamodások 's magányos egyedekül irt levelek — is elfogadtatnak, sőt talán a' valódi magyar nyelvű perék — is, ha folyamatba jönének. De volt országgyűlési követ vucsin Jankovics, Hoblik Márton főügyész 's magyar akad Itag, 's még néhányan Verőcze lelkes Rdei közül igen is jól beszélve nemzeti nyelvünkön, némellykor magyarul változtatva elevenitgetik a' már amugyis haldokló latin nyelvet. Biztos azonban a' remény, hogy a' legközelebb kineveztetendő főispánnak a' most nagyszerűen épülő megyei teremben leendő beiktatásakor 's a' reá köv. tisztujtáskor Verőcze nselkü szónokai nemzeti nyelvünkön üdvözlendik új főkormányzókat 's a' megjelenendő szomszéd megyei küldöttségeket is. Mind ezekhez csatolhatjuk még azt is, hogy Eszék ns tanácsa szinte halad a' magyarodásban, mert jóllehet csak két három egyede ért és beszél magyarul, még — is mindennemű magyar folyamodást elfogad 's a' város köztiszteletre méltó bírása Schmid Aloiz ur 's Pozsonyi József tanácsnok többi magyarul nem értő társaiknak azt édes örömet magyarázgatják nemzeti haladás kedvéért. T. I.

Torna nyárelő 18kán: Csupán az igazságnak levén barátja, a' rágalmazást pedig másban is utálván, annyival inkább magam szorgosan kerülvén 's elkövetni irtóztván, a' mennyiben talán minap Tornamegye közgyűléséről közölt 's a' megyében közönséges hiedelemből merített tudósításomban ezen megye koronázási pénzeinek K. J. ur főjegyzősége idejében történt elsikkadását állítam: erre nézve nehogy rágalom bünébe essem, köv. felvilágosító magyarozatot láttam szükségesnek közölni. Említett tudósítás közretétele által szóba jöven ugyan is e' tárgy megyénkben ujjolag, ez által ismét alkalom adatott nekem fölöle bizonyosabbat hallhatni 's a' valóságnak végére járhatni; miszerint, való ugyan, hogy az 1830ik év előtti koronázási pénzek csakugyan mind elsikkadtak 's odavannak 's e' miatt nyomozás is vala rendelve, de a' vizs-

gáló tisztviselő állítása szerint még sem jött világhosszra: az előtti főjegyzők mellyike idejében veszhettek azok e' annál fogva ezen igazító értesítést a' dolog mibenlétének tudhatása és K. J. ur igazolása 's netaláni sérelmének elenyészlése tekintetiből a' Jelenkor hasábjába felvételni kérem. Nem ártott az esetet legalább szóba hozni, mert így a' bal hiedelem el fog oszlani. — Megyénkre nézve a' jelen év az 1840ikénál is mostohább, mert a' rozsvetés általjában magyát is alig vagy épen nem adja meg, a' tavaszi vetemények pedig — minthogy egész Tavaszutó havában a' föld nem ázott meg 's majd szakadatlanul fűttak a' tavaszi sovány szelek 's a' kukoriczát és burgonyát nálunk sok helyen csupán e' hónap 7ikei esőzés után ültették el — vékony reményt nyujtanak, széna is kevés lesz. A' barom mindenütt sorra betegszik, jelesen a' szarvasmarha, juh, sertés száj- és lábgyulladásban sinylenek; sok még körmeit is elhánya, némelly része, kivált a' gyengébb természetű juhok el is döglenek belé, a' jármos marhákkal pedig sokáig nem dolgoztathatni; de még ezek is csak kivánszorganak, hanem a' lovakon kiütött betegség már több darabot megölt némelly helységben 's ennek, mivel az különben is szokatlan nyavalya, 's az orvosok sem tudják gyógyítani, gátot nem vethetni; többnyire, a' melly helységben kiüt e' baj, minden ló átmegyten rajta, nyaka és feje tetemesen dagad meg, némellyiken kifakad a' daganat, némellyiket megölti; halottam olyat is, mellynek nyelögégéje is kilyukadt 's a' bevett eleség ottan hullott ki. — Időjártunk hüvösb, mint tavaszhozban volt. Az angol-magyar társaság vidékünkön is részvétet gerjeszte; kár, hogy távolság miatt, kevesebb vagyonú gazdák, jótékonyaságát nem élvezhetik! Jobb lenne ugyan, ha mindenféle, de kivált posztógyárak létesülnének honunkban, 's legalább a' belsőséget pótolnák, ha még sokáig kézművek kiviteléről nem álmodhatunk is; de addig csakugyan jobb, termékeinket első kézből adni el, mint gazdálkodásunk minden hasznát a' zsidó főzsérek 's hajhászok zsebeibe tolni. — Csak tengerpartunk felé könnyítettnek a' szállítást, a' gabonavám közlegő csökkenése Angliában jó vásárt nyitna ottan termékeinknek. L. M.

(Egyházi gyűlés Abaujban.) A' helv. v. egyházkerülete tavaszelő 30 és 31 nappain Göncz m. városban tartá tavaszi közgyűlését esperes Futó Sámuel és a' rendes világi gondnok köji Komáromi István főispán-helyettes ez uttali távollétében az abauji birták Nestora Komjáthy Gábor uu. elnökségük alatt. Egyházi 's világiak közül számos jelent meg, 's örömmel mondhatjuk, indifferentismusról panaszkodni okunk nincs, oha, tanók azonban, hogy egyházi férfiak figyelmeztetve a' viszonyosság elvére megyei polgári gyűléseken is gyakrabban jelenének meg, 's ez által a' protestantizmusnak a' status-hatalommal szoros szövetségét bizonyítják. Örvendünk azon boldogító egyetértésnek is, melly létezik az egyháziak és világiak közt 's okos remény biztat jövendőre, hogy felvilágosult értelem, szelid szeretet 's az újabb kor történetei által érettebb tapasztalás ez összehangzó szellemet még nevelni fogják. Igen is! mert mi meggyőztünk azon igazság fölől, hogy nem a' többes szám, nem a' tömeg, de az erkölcsi szellem és élet adhat erőt, tekintetet, bátorságot: meg a' fölől, hogy súlyos bajaink legfőbbike volt az előhaladásunkat sikeresen gátoló elv: divide et vincas. A' tanácskozás főbb tárgyai voltak a' már korább alapított 's közelebb a' világiak nevezeteseb ajánlataik által növekedett papi özvegytár mindeddig nem rendezett alapszabályai vizsgálata, módosítása 's megállapítása. Így papjaink halál után biztosítvák — de hát ez életben? — Nálunk a' közvélemény korlátozza már az elboacsátási szabadságot, 's e' részben egyházmegyei kormányunk bölcsesége és szelid munkássága nem sok ellenzésre talál, annyira, hogy egyes esetekből ítélve a' választási jog használatát haláleseten kívül a' legtöbbször iliacos intramuros peccator et extra cleszi, ingerli, 's támogatja: mert a' derék Szemere Bertalan tervének elsőbb szabályai ninesenek kellő figyelembe véve 's ne tagadjuk, sok papjainkban indolentia van! mi az annyira szegyenítő választási botrányok megszüntetésök iránt naponként kedvezőbb sikerrel nyilatkozó vélemények 's buzgó törekvések haladását károsan gátolja. Ez eszme magány-társalgási körökben már fenforgott, sőt a' papi vizsgálatra is hatással munkás volt. Bizton reményelhetjük, hogy ezentul egy iskolát nem látogatott lelkész nem fog azzal melegeződni: hogy sorsa nincs biztosítva, több lesz papjainkban az erő Krisztus koporsóját egy kis alkalmatlansággal is örzeni: — mert ez hajdan egyedül az ő tisztök 's terhök volt, most pedig a' teherben csak osztolni kell, miért a' felvilágosult kormány napolyi áldozatokat nem is kíván. Egyházi elnökünk bölcsesége korábban ellátá e' bajt, akart is azon segíteni, sok üdvös tervet osztogatott, felszólításokat közölt tisztársaival, voltak, kik habár politikai hírlapokat olvasó egyesületet alkottak, azonban külföldi mintára képezett pásztori conferentia még sincs, a' papi vizsgálatok elhanyagoltattak. a' pap ha egyszer azzá lett, semmivel sem bizonyítá, hogy holtig tanult, ez évi vizsgálatok jegyzőkönyvei is tanúsíták, hogy nagyobb részint iskolát sem látogatott: szóval az olasz dolce far niente egy okos ember munkássága nem tudott eddig sikeresebben segíteni, 's csak ifjabb papjaink lelkiületétől várjuk a' jobb jövendőt kik (tisztélet sok korosabb lelkes papjainknak is) eredeti jelentőségében fogák föl, hogy a' magyar ég alatt jobb készületű öltöny kell, több erő, mint a' narancsok hazájában, hol egyformán az isten esőt jök és gonoszak földére. — Így bizton reményeljük, hogy papi özvegytárunk is ezentul még szaporodni fog! — Felolvastott a' közönséges egyházi zsinaton felvételni javasolt tárgyak sorozata, mellynek pontjai leginkább a' budai czélszerűtlen zsinati határozatok (canonok) megváltoztatását, módosítását 's a' protestantizmus és kor lelkéhez illesztését érdeklik. De még itt nines bevégezve a' tanácskozás, mert az egyházi zsinat iránt nincs meg kir. engedelem. Sok protestans is olly véleményben van, hogy most annak tartására sem idő sem körülmények nem kedvezők, magunk közt is van még sok előleges tenni 's igazítani való, ugy hogy mivel nálunk minden határozat közvéleményen alapul 's ebből veszi származását, még ennek nagyobb tökélyre kell fejlődni, hogy az a' külföldi protestantizmus jellemét viselje. Ez egyházi gyűlés fentartotta az e' tárgybani bővebb értekezés szabadságát, a' felolvasott pontokat pedig a' superintendencia közgyűlésére — mint rendelve volt, beküldötte. — A' gyűlés másod nappán papi vizsgálat tartatott. Öt ifju jelenté magát papi hivatalra felveendőül, kiknek megvizsgálatására rendes szokás szerint biztosság küldetett az egyházi 's világi rendből. A' vizsgálat sz. egyházban az egész nép előtt tartott legnagyobb nyilvánossággal a' dogmatikából, egyházi történetekből, egyházi jogtudományból, 's keleti nyelvekből, mellynek végével jelenté a' biztosság, hogy a' megvizsgált ifjak közül csupán csak egy találtatott alkalmasnak, kétőnek még fél évi, egynek egész évi határidőt javasolt, egyet pedig egészen elutasítottatni kívánt. A' biztosság tagjainak egész napi munkásságukért köszönet szavaztatott. Különös figyelmet vont az magára, hogy a' vizsgálat alatt volt ifjak a' sáros-pataki iskolából mindnyájan első rendű latin szerkezetű bizonyosság-velet mutatának, 's még is négyen ellenkezőt tanúsítának a' vizsgálat előtt; mon-

datott, hogy a' bizonyáglevelék kiadásában nem szigorú igazság elve divatoz; felhozott, hogy papok fiaí onnan nem szoktak más bizonyágleveléket kapni 's több e'f. Azonban az egyházi gyűlés megelégt az azon határozattal: kéressék meg a' superintendentialis gyűlés az iránt, hogy az iskolai bizonyáglevelék magyar nyelven adassanak ki, különben mint nem törvényes hitelességűek — mint Berczay József tornai első alispán és egyházi úlnök ur helyesen monda — el nem fogadtathatnak. Ezen ifjak készületlenségéből következett azon baj elhárítása, hogy két megürült kápláni hivatal be nem tölthetett — azon okból sem — mivel az épen alkalmasnak találtatott Balla Józsefet jelenleg gönczi iskolatanítót mint hasznos kedves ifjút, egyháza, kötelezés-ideje kitéléseig elbocsátani nem akará, különféle véleményekre nyújtott alkalmat. Némelly egyházi férfiak — kiknek azon újítás, hogy pap fia vizsgálaton át nem mehetett, nem igen tetszék — azt sürgetek, hogy két ifjuak ezek közzül adassék papolhatási engedelem (venia concionandi) mire Berczay Mihály abauji volt országgyűlési követ, 's itt a' kéri ref. egyház gondnoka tartózkodás nélkül nyilvánítja a' világiak azon köz kívánságát, hogy miután ők az egyház dolgai rendezés be 's polgári jogai védelmezésibe munkás részt vesznek, ohajtják hogy az egyházi hivatalra oly férfiak bocsátassanak, kiknek tudományos készületeik 's kitűnő papi szellemök biztosítást nyújtnak ahoz, hogy e' kettős terhet majdan velök megoszthatják, nagyobb biztosítást mint bármely dús özvegyi tár — nyujtsanak magoknak, az egyedül csak a' közvélemény akaratától függő választási szabadságnak az osztó igazság elve szerinti korlátozásához. Ezen tapasztalati előterjesztés köz méltánylást nyervén, miután az egyházi hivatalra most alkalmasoknak nem találtatott ifjak nagy következetlenség nélkül egyházi rendes szónoklatra ön munkála ikből folyó folytonos néptanításra, mihez a' catechisatio vagy szentírás-magyarázat 's a' fölserdültek vasárnapi vallásos oktatása is tartozik, nem hatalmaztathatnak föl, határozattá lön, hogy a' két kápláni hivatal tiszta teljesítését az egyházi elnök célszerűen 's mint lehet, intézze el; mi meg is történt az elv sérelme nélkül.

(Vége következik.)

Spanyolország.

(Angol áruk miatti zavargás Barcelonában. A' spanyol-francia határvilongás.) Jun. 7ikén Barcelonában zavargás ütött ki a' vámhivatal azon jelentésire, miszerint az elkoboztatott angol áruk nyilvános árverés útján fognak eladni. Mintegy 4ezer takácslegény csoportosan tódult azon helyre, hol az árverés történendő vala, 's meg akarák az árukat égetni. A' helyhatósági elnök és tanács hiában törekvék a' lázongókat lecsöndesíteni, 's nagyobb baj elkerüléseül az árukat megvásárlá és átadá a' takácsoknak, kik azokat az ünnepélyesen kivilágított városház előtt megégették. — Mult hó végén igen sajnos esemény történt Spanyolország határain, mely leginkább azon következmények miatt érdemel figyelmet, mellyek abból származhatnak. A' határszéli falvak közt számos év óta uralkodik már némi feszesség a' legelők használása miatt. 1781ben bevezették hívek e' vizsályt azon szerződés által, melly szerint mind a' két ország egyegy falu átengedésre köteleztetett; e' szerződés azonban csupán papiron maradt, 's azóta főleg a' pásztorok közt gyakran kemény viták folytak. A' kölcsönös fenyegetések 's egyes kicsapongások majus 25ikén komolyabb szint öltének; ekkor ugyanis azon helyre, mellyet a' spanyolok mindeddig sajátjoknak igénylettek, mintegy 2ezer francia földművelő tódult ki, községi előljárolinak vezérlete alatt, és az 5dik szezred 3 százada által segítettve. E' csoport vig zene közt az egész napot a' kérdéses birtokrészen tölté el, mintegy erőszakoskodásra szólítva föl a' spanyol lakosságot. Ezek mindazáltal az ész józan szavát követve, semmi verekedésbe nem bocsátkoztak a' francziákkal, mit senki nem fog bátorságihiánynak bélyegezni, ki a' navarraiak hősi elszántságát ismeri, melly az utóbbi polgárháboru alatt annyira elhíresült. Este a' francziák helységekbe visszatértek, 's azóta a' közönség nem zavartatott meg. Sokan az egészet talán csak pusztá köznapi határvilongásnak tekintendik; de ezek igen csalatkoznak, mert a' francia rendes katonaság hozzá járulta igen komoly következményeket szülhet. Az egész spanyol nemzet rendkívül sérelmes merénynek tekinti e' kicsapongást, és igen nagy a' kíváncsiság, hogy vajjon mikép fogja magát a' francia kormány kimenteni, ámbár mindenki meglehetősen meg van arról győződve, miszerint a' kormány e' dologról mitsem tudott, 's azért illőn fogja megbüntetni a' vétkes hatóságokat. Egyébiránt a' cortesben igen kiméltlenül nyilatkoztak Franciaországról, 's nyíltan kimondták, hogy legyen bár Franciaországnak hadserge, hajóhada 's pénze háborura, és használja bár d. Carlost és a' volt kormányzó királynét is illető pártjaikkal együtt zavargerjesztésre Spanyolországban, él azért a' spanyol népben a' honszeretet 's nemzeti böcsület, és szükség esetén e' kettő minden egyebet kipótól, mikép azt Európa 1808ban világosan láthatá; ezenkül pedig oly bátor hadsereggel bir Spanyolország, melly a' harczt megszokta 's bárkivel is félelem nélkül szembe száll. 'S végre csak a' zendülés szövétnekét lobogtassa kissé Spanyolország, és az annyi tüzanyaggal biró Franciaország azonnal lángra gyúl. Az összeütközést Franciaországgal egy spanyol sem ohajtja; de szükség esetén nem is retlegi. — A' cortesellenzés napról napra fenyegetőbb állásu kezd lenni. Legközelebb több követ azon indítványt pártolá, miszerint követ vagy tanácsos hivatali díjt ne húzzon, míg a' cortes ülésiben részt vesz. A' minis- terség ez indítványt határozottan ellenzé, mondván, hogy így kormányozni egyáltalában nem lehet, és szavazáskor az indítvány mégis győzött. A' minis- terség tehát hihetőleg nem sokáig fogja magát föntarthatni, főleg, miután a' pénzügyminis- ter iránt semmi bizalmat nem tanusítanak a' tőkepénzesek 's így a' kormány a' legsürgetőbb napiköltségeket is alig képes födözni. Espartero folyvást igen egyszerű életmódot követ, 's kijelenté, hogy ő ezentul is csak egyszerű tábornoknak kíván tekintetni, és nem akarja a' szegény nemzetet haszon- talan külfény miatt újabb kiadásokkal terhelni. —

Anglia

(President gözöst csakugyan elveszítettnek hírlík. A' zsidók ügye a' felsőházban megbukott. O'Connell élénkülizgat.) London, junius 12ikén: „Bristol-i hírlapi tudósítás szerint sz. György csatornában egy igen megronsolt hajót láttak lassan haladni, 's President gözösnek hívek azt, egy közel mellette elvitorlázott hajókapitány állítása szerint, ki elég gondatlan volt azt közelebb meg nem vizsgálni. Szóba jövé az úgy a' parlamentben, a' tengerészeti első

lord jelenté, miszerint a' kormány e' tekintetben mindent megtett már, 's annál fogva szomorú meggyőződését épen nem titkolhatja el, hogy a' kérdéses gözös elvesztét kétségbe többé már teljességgel nem vonhatni, 's hogy szeren- esétlensége részletei is hihetőleg örökre ismételtenek fognak maradni. — A' junius 11iki felsőházi ülésben az ismért zsidóügyi törvényjavaslat harmadszori fölolvastatása kerülvén napirendre, a' püspökök oly szenvedélyesen keltek ki ellene, hogy az indítvány 98 szóval 64 ellen megbukva elmellőztetett. — A' fár- radhatlan buzgalmu O'Connell ismét hoszszu nyílt levelet intézett Irland sza- badelmű lakosihoz, minden vallástekintet nélkül, mellyben legszilárdabb el- szántságra szólítja fel őket a' toryk ellen, kik most kormányra törekeshnek jutni. — Az alsóházi elnök lakomára hívá meg a' ház tisztviselőit, mellyet junius 18ikán adand. Mivel pedig az illy „official dinner“ rendesen parlament- elhalasztás napján szokott véghez menni, tehát jövő hétre bizonyosan várják a' parlament - fölösztatás hivatalos kihirdetését. — Cleveland hg 100ezer font sterlinget ajánlott ministeri jelöltek pártolására a' közelgő választásoknál; a' hg fia tory és így atyja bökezúsége tetemesül bünteti őt véleménykülönbsége miatt. — Wilkie Dávid nagyhirű képiro közsajnálatra elhunyt. —

Franciaország.

(Hadi gözösek szaporítottása. Mese keletelösztáséről. Abdelkader elmés nyilatkozata. Elegy.) Paris, junius 14ikén: „Franciaország valahára csak- ugyan komolyan látszik vetélkedni hadi gözösek építetésire nézve Angliával. Legközelebb Rochefortban „Gomer“ gözfregát fog vizre bocsátatni, 450 ló erővel, melly 100 álgys sorhajónál is nagyobb leend. E' szerint özszesen 9 gözfregát, 2 hadi brigg, és egy korvelt lesz szolgálatra készen Francia- ország számára. — Majus 25ikén Tekedemte érkezvén a' francziák, a' vá- rost egészen elhagyatva lelék: a' piacon egy agyonvert ebet találtak, melly szájában illy tartalmu iratot tartott: „Ezen kutya meg van bizatva a' francziák ünnepélyes elfogadására Tekedemtben.“ A' rosz tréfa természetesen csak ka- czajt szülhete; de Abdelkader e' szavai mégis némi aggályt ébreszthetnek, miket Bugeaud tábornokhoz intézett. „Ime, te minden akadály nélkül Tekedem- tebe jutottál, 's így minden egyéb helyre is eljuthatsz. Te olyan leendesz, mint a' fecske, melly gyors röptében szárnyai hegyével a' tenger fölületét söpri ugyan, és gyakran néhány cseppecskét merit is belőle. Ámde a' fecske végre ismét eltávozik, és korábbi állapotjában hagyja a' tengert. Ez leend a' te sorsod is.“ — A' dologtalan francia hirgyártók igen bölesen így osztják el keletet: An- gliác leend Egiptus, Szyria, Tunis, Tripolis; Russziác Konstantinápoly, Anatolia, Rumelia, Moldva, és Havasalföld; Ausztriác Bosznia, Szerbia és néhány más kerület a' Duna mellett; Poroszországé Vesztfália egy része, Szász- ország és Varsó; Franciaországé pedig — semmi, mivel Algir elfoglalása által már előleg gondoskodék magáról. Ezen elosztás alkalmasint semmi ma- gyarázó észrevételre nem szorul. — Urnapján Paris valamennyi szentegyháza te- li volt buzgó ájtatoskodókkal, mi azt tanusítja, hogy Franciaországban szün- ni kezd a' vallástalanság. — A' kamarák többnyire oly üresek, hogy alig folytathatni az ügyeket; a' nagy hőség falura és furdőkebe üzé a' haza atyjai- nak nagyobb részét, mi annak jele, hogy a' nap heve túlhaladja hazafüi buz- galmok melegségét. —

Lengyelország.

(Fogdozás.) Vilna, maj. 28. Koniarsky állítólagos fölségsértést 's özszeesküvése következtiben, melly 1839ben födöztetete föl, az orosz czár által kinevezett választmány a' vilnai kerületben újra 37 személyt fogatott el, kik között kettő egyetemi diák, kettő gymnasista, több aszszony, lyány és kisaszszony 's ezek közt Plater Aline grnő, a' többi ka- tona tiszt, és nemesember; a' minksi kerületben szinte 17 személyt fogtak el; ezek közül kiknek jószáguk volt, azt elkobozták, magokra pedig a' szibériai bánya vár. —

Külföldi elegyhir.

Hir szerint a' vörös tenger alsó részén az angol és francziák egészen el vannak egymás ellen keserűlve, 's az adeni angol parancsnok egy francia uta- zót Adenből elkergetett, azután az arab partokon és így nem angol földön el- fogatta. — A' török rendes hadsereg várórséggel együttmindössze csak 100 ezerre megy, melly mostani körülmények közt alig elég a' szükséges szolgálat megtételére. — Add kölcsön, mellyet a' keletindiai társ. tesz, nagy figyelmet gerjeszt, mivel eddigelé azt hívek, hogy a' társaság maga jövedelméből fe- dezi roppant költségeit. — A' szíami király egész hadilábon áll az angolok ellen, 's azt hiszi, hogy a' khinai táborjárás neki szól. A' Herat-elleni indu- lásról igen sokat beszélnek. — A' wh'gek Amerikában Henry Clay akarnák jövendőbeli elnöknek, ki alatt a' pénz és kereskedőség fogna uralkodni; a' népi párt pedig a' talpig becsületes, de templomba keveset járó, derék tengerészt Stewart Károlyt akarja, és hihetőleg meg is leszen. — A' nápolyi király meg- keresésire pápa öszentsége tekintetbe vevén azon sok csudát, mel- lyet sz. Mihály arkangyal az utóbbi időkben Nápolyban tett, megparancsolta, hogy annak névnapját jövendőben az egész királyságban megünnepeljék 's a' naptárba, mint olyant, vörös betűvel jegyezzék. — A' Newán 31 gözös jár, mellyek közül 15 a' kormányé, 16 magányosaké. — A' nisszai és viddini b. készüle- tet tesz Szerbia ellen, azért a' szerb külminis- ter az idegen consulokhoz bocsá- tott értesítvényiben kereken ellenmond azon hirnek, mintha szerbek a' lázongást Bolgárországban gyámolították volna, 's figyelmezteti a' basák készületére. — Mezopotamiában folyvást tart a' lázadás; a' Diarbekkel határos orfai basaság kivonult a' porta hatalma alól. Zekeria b. induland ellenök, de mivel katonát nem tudnak neki adni, Konstantinápolyban várja a' jó szerencsét. — Az an- golok még folyvást igazgatják a' szultán nevében Szyriát, és semmi kedvet nem mutatnak elhagyására. Most a' szyr partok védelmi tekintetből leendő fölvetelére katonai biztosságot neveztek ki. —

Pénzükelet: Bécs, junius 23ikán: 5pCtes status kötel. 106¹/₁₆ fr.; 4p Ctes 97, 3pCtes: —, 1834iki kölcsön: 673¹/₃ fr., cs. k. arany-agio: 3¹/₂ p. c